

panostaja

LUOMME MENESTYS- TARINOITA

Yhtiökokous

1.2.2018
CEO Juha Sarsama

Panostajan toimintamalli

ARVONLUONTIPOTENTIAALIN
TUNNISTAMINEN

ARVON
KASVATTAMINEN

ARVONNOUSUN
REALISOIMINEN

Hankinta

Kehittäminen

Irtaantuminen

1

- Yrityksen arvonluontipotentiaalin tunnistaminen ja sijoitusstrategian luominen
- Enemmistöosuuden ostaminen ja vähemmistöomistajien sitouttaminen
- Sijoitus omasta taseesta mahdollistaa omaehtoisen ja pitkäjänteisen omistushorisontin
- Ostettavien yritysten liikevaihto 5–50 milj. euroa

2

- Sijoitusstrategian toimeenpano; kasvu, yritysostot ja operatiivinen tehokkuus
- Hallitus ja strategiatyö
- Liiketoiminnan ja johtamisen kehittäminen; aktiivinen tuki, työkalut ja järjestelmät
- Johdon osaamisen kehittäminen

3

- Jatkuva yrityskaupparamarkkinan ja arvostustasojen seuranta
- Arvonnousun realisoiminen omistuksen myynnin yhteydessä
- Tavoitteena mahdollisimman hyvä tuotto sijoitetulle pääomalle

PITKÄJÄNTEISYYS & AKTIIVISUUS

Panostajan sijoituskriteerit

	Suomalaiset yritykset
> 50 %	Enemmistöomistus
5-50 m€	Liikevaihto 5-50 miljoonaa euroa
€+	Ennustettava positiivinen kassavirta
	Toimiala, jossa on merkittävää kasvupotentiaalia joko orgaanisen kasvun tai yritysostojen kautta
TOP 3	Mahdollisuus saavuttaa merkittävä markkina-asema

Tilikauden 2017 keskeisimpiä tapahtumia

- Vastuullinen sijoittaminen
 - ESG -asioiden läpikäynti integroitiin osaksi sijoitusprosessia ja kehittämistä
- Rahoituskulujen alentaminen
 - Hybridilaina 7,5 m€ maksettiin takaisin
- Advisory Network
 - Panostaja rakensi verkoston vahvistamaan omaa ja sijoituskohteiden osaamista ja tietoutta vallitsevista sekä tulevista trendeistä
- Johtamisjärjestelmä
 - Kehitimme edelleen yhtiöiden kasvua, uudistumista ja johtamista tukevia järjestelmiämme ja työkalujamme
 - Uutena työkaluna mm. sisäinen mentorointi
- Uusi sijoituskohde
 - Panostaja osti enemmistön CoreHW:stä Oy:stä
- Sijoituskohteiden keskeisiä tapahtumia:
 - Grano teki merkittävän konsolidaatiokierroksen ja vahvisti markkina-asemaansa entisestään
 - KotiSun laajensi palvelutarjoamaansa Kotivo – tuotteeseen ja laajeni Ruotsiin
 - Takoman kassatilanne ajautui kriittiseksi ja yhtiö hakeutui konkurssiin
 - Megaklinikka tarkensi strategiaansa ja fokusoi lisenssiliiketoimintaan

Tuloslaskelma, konserni 12 kk

EUR 1 000	11/16-10/17 (12 kk)	11/15-10/16 (12 kk)	Erotus
Liikevaihto	193 173	162 277	30 896
Liiketoim. muut tuotot	1 597	1 370	227
Kulut yhteensä	185 267	153 512	31 756
Poistot ja arvonalentumiset	9 969	6 722	3 247
Liikevoitto/-tappio	9 502	10 135	-633
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 250	-1 933	-317
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	278	107	171
Tulos ennen veroja	7 530	8 309	-779
Verot	969	-1 498	2 467
Voitto/tappio jatkuvista liiketoiminnoista	8 499	6 811	1 688
Voitto/tappio myydyistä liiketoiminnoista	0	3 750	-3 750
Voitto/tappio lopetetuista liiketoiminnoista	-1 646	-1 341	-305
Tilikauden voitto/tappio	6 853	9 221	-2 368
Jakautuminen			
Emoyhtiön osakkeenomistajille	2 137	4 154	-2 018
Määräysvallattomille osakkeenomistajille	4 717	5 067	-350

Takoman menetyksistä aiheutuvista tappioista on kirjattu 3,1 milj. euron tulosvaikutteinen verosaaminen

Takoman alkutilikauden tappio 0,7 m€ sekä luovutustappio 0,9 m€, josta on netotettu jako-osuudet 0,8 m€

Tase, konserni

EUR 1 000	10/2017	10/2016	Erotus	EUR 1 000	10/2017	10/2016	Erotus
Liikearvo	94 714	78 406	16 308	Oma pääoma	30 929	40 017	-9 088
Muut aineettomat hyödykkeet	13 485	9 673	3 812	Määräysvallattomien osuus	33 522	31 128	2 395
Aineelliset hyödykkeet	23 234	13 308	9 926	Oma pääoma yhteensä	64 451	71 145	-6 694
Osuudet osakkuusyhtiöissä	4 037	3 759	278				
Laskennalliset verosaamiset	11 328	6 974	4 354	Laskennallinen verovelka	4 621	2 611	2 010
Muut erät	6 772	7 538	-766	Pitkäaikaiset velat	94 034	65 970	28 064
Pitkäaikaiset varat yhteensä	153 571	119 659	33 912	Lyhytaikaiset velat	61 047	47 553	13 495
				Velat yhteensä	159 702	116 134	43 569
Vaihto-omaisuus	12 698	11 043	1 655	OMA PÄÄOMA JA VELAT YHT.	224 154	187 279	36 875
Myyntisaamiset ja muut saamiset	38 418	30 004	8 414				
Rahavarat	19 466	26 573	-7 107				
Lyhytaikaiset varat yhteensä	70 582	67 620	2 961				
VARAT YHTEENSÄ	224 154	187 279	36 875				

Taseasema, konserni

	31.10.2017	31.10.2016	Erotus
Korolliset velat, milj. €	111,6	80,9	30,6
Korolliset nettovelat, milj. €	88,6	50,1	38,5
Rahat ja rahoitusarvopaperit, milj. €	19,5	26,6	-7,1
Oma pääoma, milj. €	64,5	71,1	-6,7
Omavaraisuusaste, %	28,8	38,1	-9,3
Liikearvo, milj. €	94,7	78,4	16,3

Taseen merkittävimmät muutokset 10/2017 – 10/2016

- Grano hankki Oy Fram Ab:n, Kuopion Neon2 Oy:n ja Lönnberg Painot Oy:n osakkeet sekä BFF:n liiketoiminnan
 - Kasvattavat liikearvoa, käyttöomaisuutta, käyttöpääomaa ja korollisia velkoja
- Takoman konkurssi
 - Pienentää liikearvoa, operatiivisia tase-eriä, sekä omaa pääomaa suuren lopetustappion myötä
 - Kasvattaa laskennallisia verosaamisia Panostajan emoyhtiön verotappioiden myötä
- KotiSunin investoinnit
 - Kalustoon on investoitu merkittäviä summia, näkyy korollisten velkojen ja käyttöomaisuuden kasvuna
- Hybridilainan poismaksu
 - Pienentää omaa pääomaa ja kassaa

Sijoituskohteiden lyhyen aikavälin markkinanäkymä

Hyvä	Tyydyttävä	Heikko
 Huolettomampaa asumista 	 	 Hammaslääkäriasema Kampissa. • Helsinki heikko • Lisenssimyynti hyvä
Q4 Liikevaihto 63,1 m€ 	Q4 Liikevaihto 124,2 m€ 	Q4 Liikevaihto 6,0 m€

*Osuus Panostajan kokonaisliikevaihdosta

Sijoituskohteiden status

- Taloudellinen kehitys ja kehityshankkeiden eteneminen verrattuna tavoitteisiin

*Osuus Panostajan kokonaisliikevaihdosta

Sijoituskohteiden status – jatkoa

- Taloudellinen kehitys ja kehityshankkeiden eteneminen verrattuna tavoitteisiin

Poikkeamia

- Toimenpiteet integraatioiden läpiviemiseksi ja kustannusrakenteen parantamiseksi ovat käynnissä
- Toimintojen uudelleenjärjestelyillä ja tehostamisella tavoitellaan noin neljän miljoonan euron vuosittaisia kustannussäästöjä, joista tilikaudella 2018 arvioidaan toteutuvan hieman alle puolet
- Toimenpiteet etenevät suunnitellusti, mutta seuraamme tulokäännettä ja myynnin kehitystä tarkasti

- Tulokäänteen varmistaminen fokuksessa. Tavoitteena edelleen kannattavuuden vahvistaminen haastavassa markkinatilanteessa

Voitonjakoehdotus

- Hallituksen esitys osingoksi 0,04 € osakkeelta
- Lisäksi hallitus esittää itselleen valtuutusta jakaa osinkona tai pääomanpalautuksena yhteensä enintään 4,7 M €
 - Voimassa seuraavaan yhtiökokoukseen, jos valtuutus myönnetään

Tilikauden 2017 jälkeiset tapahtumat

- S. Martti Niemi Helakeskuksen toimitusjohtajaksi
- Panostajalle oikeus vähentää ALV:t ja 1,3 m€:n saaminen tuloutuu Q1/2018
- Panostaja myi KotiSun Groupin CapManin hallinnoimalle rahastolle – myyntivoitto 33 M €
- Jussi Heiniö Megaklinikan toimitusjohtajaksi

KotiSun Panostajan omistuksessa

Sijoitushypoteesi

Pientalojen LV –remonttien määrä kasvaa tulevina vuosina. Pientaloasujat ovat myös kasvavassa määrin valmiita maksamaan huoltopalveluista kiinteistönsä arvon säilyttämiseksi. Strategiana on luoda alusta, jonka avulla aktiivisesti tarjotaan tarpeen mukaan kehittyviä/muuttuvia konseptoituja saneerauspalveluja pientaloasujille

2013

kotisun

Liikevaihto **12 m€**

– *Palvelut*

■ Käyttövesi □ Lämpöverkko

– *Painotus*

– Arvonluonnin teemat

1

Maantieteellinen laajentuminen

Voimakas laajentuminen uusille paikkakunnille Suomessa ja toiminnan laajentaminen Ruotsiin 2017

2

Laajentuminen uusiin palveluihin

Viemärisaneerauksen ja huoltoiike-toiminnan aloittaminen. Osaamisen hankkiminen yritysostojen kautta

3

Toiminnan digitalisointi

1) Reaaliaikainen asiakastyytyväisyyden seuranta
2) Kotivo start-up – alusta jatkuvaan asiakassuhteeseen
3) Oma CRM kehitys – alusta omakotiasujan huoltotarpeiden hallintaan

4

Johtamisen kehittäminen

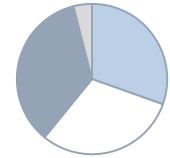
Asiantunteva hallitus ja johto (Motley Agency ja Fira Palvelut) . Kasvun mahdollistaminen ja hallitseminen

2017

kotisun

Liikevaihto **43 m€**

– *Palvelut*

■ Käyttövesi □ Lämpöverkko

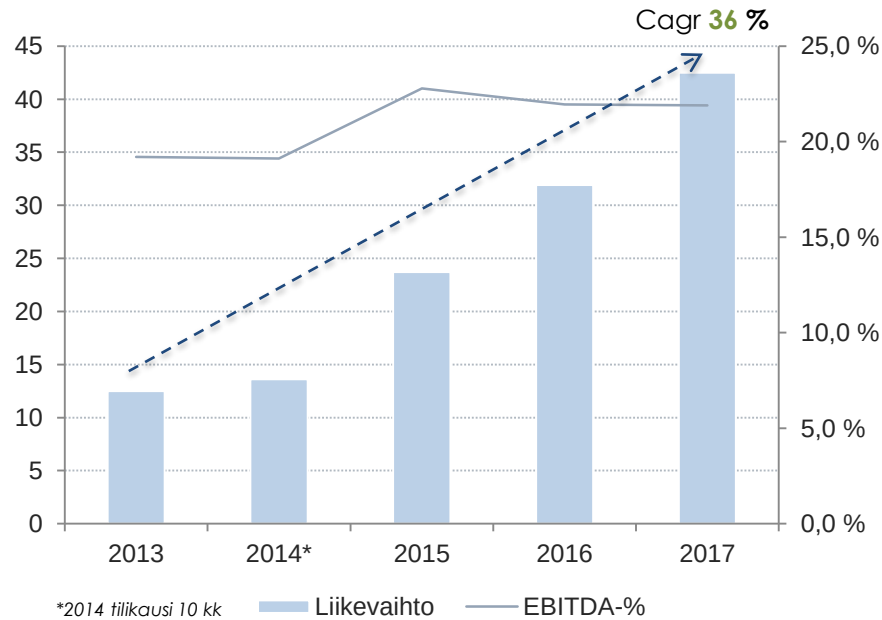
■ Viemäri ■ KotiVo

– *Painotus*

Kotisun Panostajan omistuksessa – jatkoa

— Liikevaihto m€ ja käyttökatte-% omistusaikana

1/2018

panostaja
on myynyt

kotiSUN
KotiSun Group Oy:n

CapMan
CapMan Buyout X:lle

Myyntivoitto ennen veroja*
33 m€

*Alustava

Yrityskauppa-aktiviteetti tilikaudella

Yrityskaupat tilikaudella 2017

- Yksi uusi sijoitus (liiketoiminta-alue): CoreHW Group Oy, julkistus 15.9.17
- Muutamia täydennysostoja nykyisiin sijoituskohteisiin, merkittävimpanä Lönnberg Painot Oy 1.9.17

Yrityskauppamarkkina ja Deal Flow

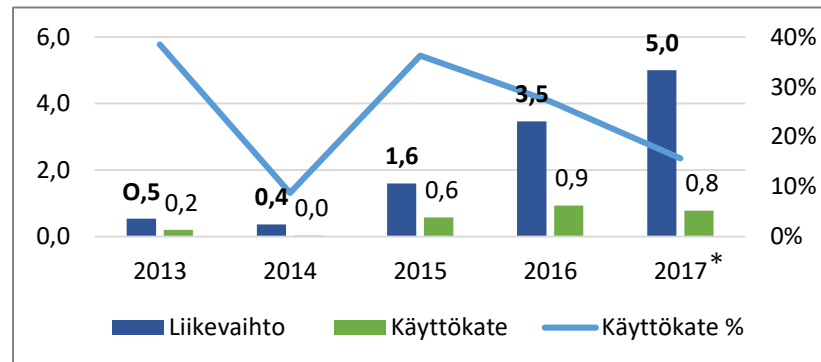
- Yrityskauppamarkkinat jatkuneet vilkkaana. Erityisesti kohteiden tarjonta on suurta, siihen ja markkinoilla olevaan pääomaan nähden (sijoittaja-vetoisia) yrityskauppoja vähemmän kuin markkinatilanteesta voisi päätellä
- Deal Flow
 - All-time-high, tarjottiin 75 kohdetta (vs. 68 / 2016)
 - Oma-aloitteisia noin 80 (aiemmalla tasollaan)
 - Panostimme erityisesti suoramarkkinointiin (yrittäjätapaamiset) sekä KasvuOpen-kiertueeseen
 - Tilikausi 2018: markkinan odotetaan jatkuvan vilkkaana, jatketaan aiempaa hyvää työtä

Uusi sijoitus: CoreHW Group

- Taustaa

- CoreHW on radiotekniikassa käytettävien integroitujen mikropiirien ja antennien suunnittelutoimisto
- Perustettu 2013. Toimipisteet Tampere ja Oulu
- Viisi (5) perustajaosakasta, joiden tausta
 - Nokian mikropiirisuunnittelussa, ja
 - ST Ericsonilla, johon Nokia ulkoisti mikropiirien kehitystoimintansa
- Toimitusjohtaja: Tomi-Pekka Takalo (perustaja)
- Suomen ainoa RF IC-suunnittelupalvelutarjoaja Suomessa
- Henkilöstö: 45

Talouden avainluvut

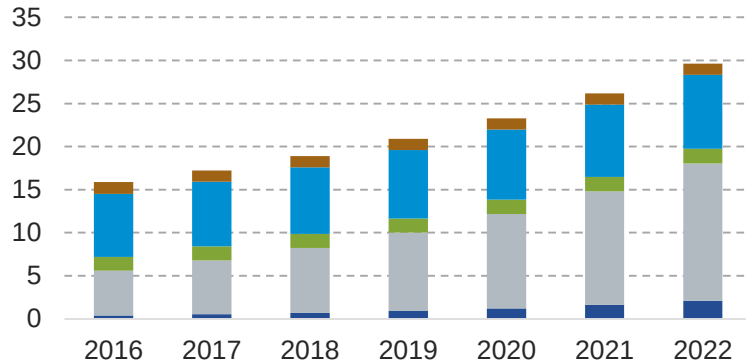

* Pro forma 12 kk (1-10/2017 + 11-12/2016). Luvut IFRS

Uusi sijoitus: CoreHW Group

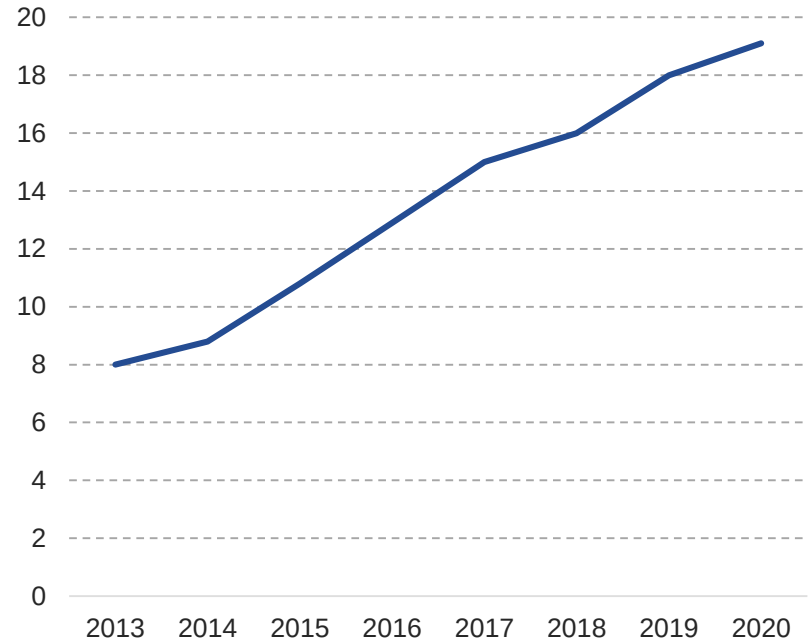
- Markkinat, verkkoon kytketyt laitteet

Verkossa olevien laitteiden määrät (miljardia) 2016 – 2022

	2016	2022	CAGR
Wide-Area IoT	0,4	2,1	30 %
Short-range IoT	5,2	16	20 %
Pc/laptop/tablet	1,6	1,7	0 %
Mobile phones	7,3	8,6	3 %
Fixed phones	1,4	1,3	0 %
	15,9	29,7	10 %

Mobiililaitteiden RF FE –markkinat (\$ Mrd.)

panostaja

KIITOS

www.panostaja.fi